

Nota aracnològica

Nota sobre les aranyes de Santa Coloma (Andorra) col·lectades amb trampa Malaise

J.A. Barrientos

Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Ciències. Laboratori d'Entomologia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
JoseAntonio.Barrientos@uab.es

Juli Pujade-Villar

Universitat de Barcelona. Facultat de Biologia. Departament de Biologia Animal
Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona. Spain
pujade@porthos.bio.ub.es

Manuscrit rebut el març de 1999

En el transcurs d'un mostreig amb un parany de tipus Malaise a les rodalies de Santa Coloma (Andorra), i juntament amb nombrosos insectes, vàrem capturar algunes aranyes, de les quals oferim en aquest estudi la seva identitat taxonòmica.

El mostreig es va fer al llarg de tot un any natural, des de gener fins a desembre de 1993, amb una cadència quinzenal. Les dades preliminars dels diferents grups es troben exposades a Pujade-Villar (1986). A títol de resum direm que el total d'exemplars capturats va ser de 141522 individus, dels quals les aranyes representen un percentatge insignificant (167 exemplars). Malgrat que hi cauen, les característiques de la trampa no la fan adient per a la captura d'aquest grup d'artròpodes. La causa d'aquestes troballes ocasionals l'hem de buscar en el fet que a prop del punt de col·lecta (a la part davantera i superior, dins de la trampa) hi ha un gran moviment d'insectes cercant la sortida (que coincideix amb la posició del pot col·lector), el que fa que alguns depredadors, com en aquest cas les aranyes, s'instal·lin prop d'aquest punt i caiguin al parany tot perseguint la presa.

La trampa Malaise va romandre instal·lada en una praderia herbàcia, trànsit entre les comunitats de *Quercion ilicis* i *Quercions pubescentis-petreae*. Les característiques vegetals de l'àrea es troben exposades a Pujade-Villar (1996).

Santa Coloma és una de les parròquies del petit Principat d'Andorra; es troba a una altitud propera als 1100 m.s.n.m. El fet singular de ser Andorra un dels tres estats peninsulars, però sobretot el d'ocupar quasi per complet una de les principals valls del Pirineu Central en el seu vessant meridional, així com que s'hagi obtingut aquesta mostra amb un mètode poc habitual en aracnologia, ens permet de fer alguns comentaris.

De les 167 aranyes col·lectades, un total de 52 eren adultes (30 mascles i 22 femelles), mentre que les 115 restants eren juvenils de difícil determinació per aquesta condició de juvenils.

Des d'una perspectiva taxonòmica, en aquesta mostra estan representades 14 famílies, 28 gèneres i 27 espècies (taula 1). Cal destacar la menció de 18 primeres cites per al Principat d'Andorra. Malgrat que la seva superfície és molt reduïda (464 km²), el coneixement de la seva fauna arcnològica és relativament privilegiat, en relació amb moltes altres comarques pirinenques. Fins ara s'havien mencionat almenys 173 espècies (Bosmans & De Keer, 1985), gràcies a l'esforç quasi exclusiu de J. Denis (1933; 1937; 1944; 1950 i 1960), i amb alguna aportació addicional (Ribera, 1977). Sens dubte, el nombre d'espècies d'aranyes que es troben a Andorra és molt més elevat; però és la vall del Pirineu de la qual es disposa de més informació en aquest sentit. Justament per això, el fet de mencionar ara 18 espècies per primera vegada, d'un total de 27, il·lustra amb claredat sobre la vàlua informativa complementària del mètode utilitzat.

En la mateixa línia de caràcter faunístic, es pot destacar la primera cita de representants de la família Anyphaenidae, així com la notable diversitat d'espècies de la família Erigonidae pel que fa al nombre total de captures (7 espècies d'un total de 9 exemplars); cal mencionar que el fet que la majoria d'exemplars col·lectats han estat mascles ha facilitat la seva determinació.

Com a espècies més abundants podem destacar: *Anyphaena numida*, *Lepthyphantes tenuis*, *Meioneta rurestris*, *Philodromus cespitum*, *Theridion pinastri*; també hem d'incloure el gènere *Drassodes*, la major part d'aquests es corresponen amb alguna de les espècies del grup «lapidosus», però el fet de ser juvenils fa que no siguem capaços de determinar el material amb més precisió. Sens dubte, aquesta major abundància podria ésser indicativa d'una certa afinitat pel parany emprat, bé com a prolongació del seu hàbitat natural, bé com a hipertròfia del seu potencial de cacera.

Malgrat que el mètode es va desenvolupar amb una cadència regular, el volum de la mostra obtinguda no ens permet en cap cas precisions de caire fenològic.

Bibliografia

- Bosmans, R.; De Keer, R. 1985. Catalogue des Araignées des Pyrénées. Espèces citées, nouvelles recoltes, bibliographie. Doc. Trav. Inst. r. Sci. nat. Belg. 23: 1-68.
- Denis, J. 1933. Chasses arcnologiques dans les Pyrénées Orientales (Region de Banyuls et de Valespirr). Bull. Soc. Hist. nat. Toulouse, 65: 529-591.
- 1937. A contribution to the knowledge of the Spider Fauna of the Andorra Valleys. Proc. Zool. Soc. Lon. Ser. B 107: 565-581.
- 1944. Sur quelques *Theridion* appartenant à la faune de France. Bull. Soc. Ent. Fr. 49 (9): 111-117.
- 1950. Araignées de la région d'Orédon (Hautes Pyrénées). Bull. Soc. Hist. nat. Toulouse, 85: 77-113.
- 1960. Quelques captures d'Araignées pyrénéennes (II). Bull. Soc. Hist. nat. Toulouse, 95: 124-144.
- Pujade-Villar, J. 1996. Resultados preliminares obtenidos a partir de una trampa Malaise situada en una zona mediterránea pirenaica. Pirineos, 147-148: 61-80.
- Ribera, C. 1977. Contribución al conocimiento de la fauna cavernícola de Cataluña. Fam. Agelenidae. Com. 6º Simp. Espeleol. Biospeleol. Terrassa, p. 155-156.

Taula 1. Relació de tàxons analitzats, per ordre alfabètic, amb indicació del nombre d'exemplars i el seu significat faunístic (♂: mascle, ♀: femella; j: juvenils).

Família	Espècie	Exemplars	Andorra
Anyphaenidae	<i>Anyphaena numida</i> Simon, 1897	4 ♂♂, 6 ♀♀, 2 jj	1ª cita
	<i>Anyphaena sabina</i> L. Koch, 1866	1 ♂	1ª cita
	<i>Anyphaena</i> sp.	5 jj	
Araneidae	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	3 jj	
	ejs. indet.	3 jj	
Clubionidae	<i>Clubiona brevipes</i> Blackwall, 1841	1 ♂, 3 jj	1ª cita
	<i>Clubiona</i> sp.	2 jj	
	<i>Cheiracanthium</i> sp.	1 j	
Dictynidae	<i>Dictyna</i> sp.	1 j	
Erigonidae	<i>Erigone dentipalpis</i> (Wider, 1834)	2 ♂♂	
	<i>Gonatium hilare</i> (Thorell, 1875)	1 ♂	1ª cita
	<i>Oedothorax apicatus</i> (Blackwall, 1850)	1 ♂	1ª cita
	<i>Pelecopsis nemoralis</i> (Blackwall, 1841)	1 ♀	1ª cita
	<i>Pocadicnemis pumilla</i> (Blackwall, 1841)	1 ♂, 1 ♀	
	<i>Walckenaera atroibialis</i> (O.P. Cambridge, 1878)	1 ♂.	1ª cita
	<i>Walckenaera vigilax</i> (Blackwall, 1853)	1 ♂	1ª cita
Gnaphosidae	<i>Aphantaulax seminiger</i> (Simon, 1878)	2 jj	1ª cita
	<i>Callilepis nocturna</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♂	
	<i>Drassodes</i> sp.	17 jj	
Linyphiidae	<i>Lephyphantes tenuis</i> (Blackwall, 1852)	3 ♂♂, 3 ♀♀, 8 jj	
	<i>Lephtyphantes</i> sp.	1 j	
	<i>Linyphia triangularis</i> (Clerck, 1757)	4 ♂♂	
	<i>Meioneta rurestris</i> (C. L. Koch, 1836)	1 ♂, 7 ♀♀, 20 jj	1ª cita
	<i>Neriere furtiva</i> (O.P. Cambridge, 1871)	1 ♂	1ª cita
Philodromidae	<i>Philodromus cespitum</i> (Walckenaer, 1802)	2 ♂♂, 7 jj	1ª cita
	<i>Philodromus dispar</i> (Walckenaer, 1826)	1 ♂	1ª cita
	<i>Philodromus</i> sp.	18 jj	
Salticidae	<i>Icius congener</i> Simon, 1871	1 j.	1ª cita
	<i>Synageles venator</i> (Lucas, 1836)	1 ♂	1ª cita
Segestriidae	<i>Segestria senoculata</i> (Linnaeus, 1758)	2 jj	
Sparassidae	<i>Olios argelasius</i> (Walckenaer, 1805)	1 ♀	1ª cita
Tetragnathidae	<i>Meta mendei</i> (Blackwall, 1869)	1 ♂	
Theridiidae	<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)	2 jj	1ª cita
	<i>Theridion pinastri</i> L. Koch, 1872	2 ♂♂, 3 ♀♀, 7 jj	1ª cita
	<i>Theridion</i> sp.	5 jj	
Thomisidae	<i>Diaea dorsata</i> (Fabricius, 1777)	2 jj	
	<i>Xysticus</i> sp.	3 jj	